

Nyíregyházi Egyetem
Alkalmazott Humántudományok Intézete
Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék

TÁJÉKOZTATÓ A SZOCIÁLPEDAGÓGIA BA SZAK
KISGYAKORLATAIRÓL

Nyíregyháza

2018

1. Általános információk

- A Szociálpedagógia BA szak képzési és kimeneti követelményeiről szóló OM rendelet (15/2006. (IV. 3.)), valamint a szak mintatanterve alapján a képzés részét képezik az elméleti tárgyakhoz kapcsolódó kisgyakorlatok, amelyek a tanulmányok során a következők:

Félév	Elméleti tárgy	Kisgyakorlatok (45 óra/félév)
2.	Egyéni esetkezelés elmélete és gyakorlata (SPB1208)	Egyéni esetkezelés terepgyakorlata (SPB1227)
2.	Szociálpedagógia (SPB1707)	Szociálpedagógia gyakorlat (SPB1728)
3.	Közösségi szociális munka (SPB1209)	Közösségi szociális munka terepgyakorlat (SPB1220)
3.	Kisebbségzociológia (SPB1711)	Kisebbségzociológia gyakorlat (SPB712)
4.	Iskolai szociális munka elmélete és gyakorlata (SPB1225)	Iskolai szociális munka gyakorlat (SPB1226)
5	Integrált nevelés (SPB2308)	Integrált nevelés gyakorlat (SPB2325)
6.	Intézetben nevelődő gyermekek pedagógiája (SPB2127)	Intézeti gyakorlat (SPB2126)*
6.	Gyermekvédelmi ismeretek (SPB2225)	Gyermekvédelmi gyakorlat (SPB2224)*
7.	Intenzív szociálpedagógiai gyakorlat és feldolgozás (SPB 1003): 300 óra/félév (14 hét) (a gyakorlatról külön tájékoztató füzet található a tanszék honlapján)	

*B tárgyként nem mindegyik kerül meghirdetésre

- A terepgyakorlatok szervezése a **Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék** gondozásában történik. A terepgyakorlatok időpontjáról, a teljesítés feltételeiről a tárgyat tanító oktatók, valamint a gyakorlatszervező oktató nyújt tájékoztatást a szorgalmi időszak elején.
- A terepgyakorlatot az adott év szorgalmi időszakában kell teljesíteni.
- **A terephelyként csak azok az intézmények jöhetnek számításba, amellyel a Nyíregyházi Egyetemnek érvényes együttműködési szerződése van!** Ezért egyéni igényeiket korlátozott mértékben tudjuk figyelembe venni. Indokolt esetben tanszéki jóváhagyás után kezdődhet el az intézmények közötti kapcsolatfelvétel, amelyet a hallgatónak kell kezdeményezni a tanszék irányában.
- A terephelyként szóba jöhető intézmények listáját frissítjük, és folyamatosan kötünk új gyakorlati helyekkel is megállapodásokat. A lista megtalálható az AHI (Alkalmazott Humántudományok Intézete) honlapján a <http://www.nye.hu/appi/node/147> helyen.

- Elvárható, hogy egy intézménybe csak egyszer menjen gyakorlatra a hallgató, mivel a gyakorlatok célja a különböző szociális/gyermekjóléti- és gyermekvédelmi, köznevelési és egyéb intézménytípusok és kliens-világ megismerése.
- A tereptanár a rábízott hallgató munkáját a gyakorlat időtartama alatt folyamatosan értékeli, törekszik a konstruktív visszajelzések adására. Elvárható a tereptanártól, hogy a hallgatók munkáját objektíven, differenciáltan értékelje. A gyakorlat végén a tereptanár a hallgató munkáját a „Terepgyakorlati igazoláson” minősíti: jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg minősítéssel.
- A gyakorlat elvégzését a pontosan kitöltött, aláírt és lepecsételt “Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni a hallgatónak, amelyet mellékelni kell a terepnaplókhoz az oktatóval egyeztetett határidőig.
- A „Terepgyakorlati igazolás” e dokumentum utolsó oldalán megtalálható.
- A tereptanári minősítés, valamint a terepnapló minősítése alapján történik a gyakorlat végső értékelése a tárgy oktatója által.
- A gyakorlati terepnaplóra vonatkozó elvárások, valamint a gyakorlatok során teljesítendő feladatok az egyes kisgyakorlatok leírásánál olvashatók.

EGYÉNI ESETKEZELÉSI TEREPGYAKORLAT

Tantárgy neve	Egyéni esetkezelési terepgyakorlat
Tantárgy kódja	SPB1227
Meghirdetés féléve	2
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1121
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

Az egyéni esetkezelés gyakorlati irányelvei:

Az egyéni esetkezelés tanítása során a hallgatók megismerik az elméleti modelleket. A elsajátított elméleti modellek közül a terepen derül ki, hogy melyiket célszerű alkalmazni. Az esetmunka célja, hogy fejlessze a szolgáltatást használók megküzdő, problémakezelő és önsegítő képességét. Ebből következően további cél a használók szükségleteinek kielégítése, alkalmazkodóképességük javítása, forrásokkal való összekapcsolása. Az esetmunka sokszereplős, sokproblémás, ezért rendszerszemléletű megközelítést igényel. Az esetmunka tervszerű, tudatos, viszonylag hosszabb időtartamú folyamat. Több lépésben, több szinten egymásra épített, egymásból következő tevékenységek jellemzik.

1. Az egyéni esetkezelési terepgyakorlat célja:

A hallgatók a megszerzett ismereteket – szakmai kontroll mellett - legyenek képesek gyakorlatban alkalmazni. E tantárgy megismerteti a hallgatót a szociális munka elméletén és gyakorlatán belül az esetkezelés folyamatával. Rámutat arra, hogy a szociális munka gyakorlatában a közvetlen segítő tevékenység nemcsak az egyéni esetkezeléshez kötődik, nem határolható le a klienssel való egyéni foglalkozásra, hanem kliensrendszerben kell gondolkodni, mert a szociális esetmunka integratív segítő tevékenység, melyben egyéneknek, pároknak, családoknak nyújt segítséget ahhoz, hogy a köztük és környezetük között létrejött feszült helyzetek megoldásához szükséges belső és külső források elérhetővé váljanak.

2. Tantárgyi program:

A hallgatók a terepgyakorlat során megfigyelik, a különböző területek szakmai munkáját, illetve a tereptanár vezetésével kisebb munkafeladatokat látnak el a gyakorlólóhelyen.

3. Évközi tanulmányi követelmények:

- A Szociálpedagógia és a Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 40 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.
- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt feladatok alapján „Egyéni esetkezelési gyakorlati napló” készítése 8-10 oldal terjedelemben, melyet a tanulmányi időszak végéig kell leadni. A naplóban szakmai szempontok alapján (a megadott feladatok közül 5 kötelező) kell elemezni a terep sajátosságait, majd összegezni a tereptapasztalatokat. A dolgozatnak meg kell felelnie a tudományos publikáció tartalmi és formai követelményeinek.

4. Feladatok nappali és levelező tagozatos hallgatók számára (4+1. feladat kötelező):

1. Tanulmányozza és írásban mutassa be az intézményt! (funkciója, szolgáltatásai, helye a gyermek- és ifjúságvédelem rendszerében, kliensköre, története, törvényi háttére, vonatkozó jogszabályok, programja, házirendje, hitvallása, alapító okirata, ügyrendje, gazdálkodása, más intézményekkel való kapcsolatrendszere, céljai, tevékenységek, dolgozók létszáma, iskolai végzettsége és szakképzettsége)
2. Válasszon ki egy kliens, és készítsen esettanulmányt (mely tartalmazza a rendelkezésére álló esetdokumentációból származó információkat is)!
3. Egy választott kliens esetében írja le részletesen a problémamegoldó folyamat lépéseit!
4. Készítsen problémamegismerő interjút egy klienssel! Elemezze!
5. Figyelje meg, és írja le a klienssel való szerződés-kötés folyamatát és tartalmát!
6. Mutassa be a klienssel való együttműködés motivációs technikáit!
7. Készítse el a kiválasztott kliens kapcsolatrendszerét tükröző ökológiai térképet (ecomap) és a kliens családjának több generációra kiterjedő kapcsolatrendszerének térképét (genogram)!
8. Gyűjtsön példákat etikai dilemmákra a segítség folyamatában! (különös tekintettel a kiskorú kliensekkel kapcsolatos etikai dilemmákra)

Irodalom:

- Csoba Judit – Prókai Orsolya (2011): Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelésének gyakorlatához. Debrecen.

- Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk, 2002): A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet – Általános szociális munka. NCSSZI. Budapest.
- Kozma Judit (szerk.,2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség. Budapest.
- Lévai Katalin (szerk.,1993). Szöveggyűjtemény a szociális munka elmélete és gyakorlata tantárgy tanulmányozásához. Medicina Kiadó. Budapest.
- Ruth Bang (1974): A célzott beszélgetés. Tankönyvkiadó. Budapest.
- Ruth Bang (1980): A segítő kapcsolat. Tankönyvkiadó. Budapest.
- Somorjai Ildikó (szerk.,1996): Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest.
- Szabó Lajos (2000): A szociális esetmunka. Wesley Kiadó. Budapest.
- Szabó Lajos (2003): A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley könyvek szociális munkásoknak 5. Wesley János Lelkészképző Főiskola. Budapest.
- Tánczos Éva (szerk, 2002): A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet - Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. NCSSZI. Budapest.

SZOCIÁLPEDAGÓGIAI GYAKORLAT

Tantárgy neve	Szociálpedagógiai gyakorlat
Tantárgy kódja	SPB1728
Meghirdetés féléve	2
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1121
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

A szociálpedagógiai gyakorlat irányelvei

A hallgatók tanulmányaik során 1 órás előadás és 1 órás szeminárium keretében ismerkednek meg a szociálpedagógia fogalmának, hazai és nemzetközi fejlődéstörténetének, a szociálpedagógia színtereinek és célcsoportjainak főbb sajátosságaival, valamint a szociálpedagógus személyes és szakmai kompetenciáinak jellemzőivel. A tárgy sajátossága, hogy alapozásul szolgál a hallgatók későbbi tanulmányaihoz, melyek során erre építve a hallgatóknak lehetőségük nyílik egyes részterületek alaposabb megismerésére és a szakmához szükséges kompetenciák elsajátítására. Ehhez nyújt segítséget a „Szociálpedagógia gyakorlat” is, mely 45 órás terjedelemben teszi lehetővé az egyes terepek, illetve célcsoportok megismerését.

1. A szociálpedagógiai gyakorlat célja

A szociálpedagógia elméleti tárgyhoz kapcsolódva járuljon hozzá a különböző szociálpedagógiai színtereken és célcsoportokkal folytatott munka megismeréséhez, valamint a szociálpedagógiai problémák felismeréséhez, illetve a hallgatók szociális attitűdjének erősítéséhez.

2. Tantárgyi program

A különböző nevelési (szocializációs) szinterek megismerése, különös tekintettel a szociálpedagógiai célcsoportok (hátrányos és/vagy veszélyeztetett gyermekek, életvitelbeli, gondozásbeli segítséget igénylő felnőttek) eltérő sajátosságaira, szükségleteire. A közoktatási intézmények alapfunkcióinak megismerése. Az iskolai alapközösségek (osztályok, kortárs csoportok) megismerése hétköznapi és tudományos szinten. A gyermekvédelem intézményrendszerének

működési sajátosságai. Életvitelbeli, gondozásbeli segítséget igénylő felnőtteket ellátó intézmények funkcióinak, tevékenységének megfigyelése.

3. Évközi tanulmányi követelmények

Nappali tagozatos hallgatóknak

- A Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése. (nappali tagozaton 4-5 terep)
- Az adott terepeken - megadott szempontok alapján - megfigyelési jegyzőkönyv készítése (terepenként 1-2 oldal).
- A meglátogatott intézmények megfigyelési jegyzőkönyvei alapján 8-10 oldal terjedelmű „Szociálpedagógiai gyakorlati napló” elkészítése a szorgalmi időszak végére, melyben szakmai szempontok alapján kell elemezni az egyes terepek sajátosságait, majd összegezni a tereptapasztalatokat. A dolgozatnak meg kell felelnie a tudományos publikáció tartalmi és formai követelményeinek.

Levelező tagozatos hallgatóknak

- A Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett., legalább kettő szociálpedagógiai szintéren és/vagy célcsoportokkal foglalkozó terephelyen 45 órás gyakorlat végzése
- A levelező tagozaton a gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az intézmények bemutatáshoz az 1 és 2 feladat kidolgozása kötelező, a 3-5 feladat közül egy szabad választás alapján történik.
- A meglátogatott intézmények megfigyelési jegyzőkönyvei, feladatvégzései alapján 8-10 oldal összterjedelmű „Szociálpedagógiai gyakorlati napló” elkészítése, melyben a három feladatrész kidolgozása alapján kell elemezni az egyes terepek sajátosságait, majd összegezni a tereptapasztalatokat. A dolgozatnak meg kell felelnie a tudományos publikáció tartalmi és formai követelményeinek.

- **Feladatok**

1. Az intézményi dokumentumok felhasználásával mutassa be az adott közoktatási intézmény/ gyermekvédelmi/ szociális intézmény célját, fő feladatait, vesse össze azt a törvényi előírásokkal, ha szükséges tegyen javaslatokat a változtatásra!
2. Figyelje meg az adott intézmény élet- és munkarendjét, készítsen róla megfigyelési jegyzőkönyvet! Tapasztalatait vesse össze a témára vonatkozó szakirodalmi munkákban megfogalmazott elvárásokkal!

3. Készítsen interjút egy intézményi dolgozóval az intézményben folyó munka megismerésére! (Az interjú előtt állítson össze egy maximum 10 kérdésből álló kérdéssort, melyet az intézmény működésével kapcsolatos törvényi, szakirodalmi elvárások alapján állít össze! A kérdőívet mellékelni kell.)
4. Készítsen interjút szociálpedagógiai kliensekkel életkörülményeik, problémáik, az adott intézménnyel kapcsolatos elvárásaik megismerésére! (Az interjú előtt állítson össze egy maximum 10 kérdésből álló kérdéssort a szakirodalmi elvárásoknak megfelelően! A kérdőívet mellékelni kell.)
5. Mutassa be a szociálpedagógus munkáját az adott intézményben!

Irodalom

- Hegedüs Judit (2014): Gyermekvédelem az iskolában. 327-344. oldal. In: Rác Andrea (szerk., 2014): Jó szülő-e az állam? Rubeus Egyesület. Budapest
- Kozma Tamás-Tomasz Gábor (szerk, 2003): Szociálpedagógia. Szgy. Osiris Kiadó. Budapest.
- Mészáros Aranka (szerk., 2004): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó Kft. Budapest.
- Várnagy Elemér-Várnagy Péter (2000): A hátrányos helyzet pedagógiája. Corvinus. Pécs.
- Veczkó József (2007): Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból. Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. Budapest.

KÖZÖSSÉGI SZOCIÁLIS MUNKA TEREPGYAKORLAT

Tantárgy neve	Közösségi szociális munka terepgyakorlat
Tantárgy kódja	SPB1220
Meghirdetés féléve	3
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1121
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

A közösségi szociális munka gyakorlati irányelvei

A közösségi szociális munka elméletének három szinten kell működnie: makroszinten, amely a lokális problémákat szociálpolitikai terminusokkal definiálja, mezoszinten, amely horizontális megközelítést igényel, illetve mikroszinten, vagyis amely a lokalitás szintjén segíti elő a helyi csoportok létrejöttét és fejlődését.

Az állami szervek és a civil szervezetek közötti kapcsolatoknak a lakosság számára legnyilvánvalóbb és legfontosabb szintere a helyi közösség. A közösségi munkát végző szervezetek olyan, nem állami szervek, amelyeket olyan személyek hoznak létre, akik nem egyéni haszonhoz kívánnak jutni, hanem valamilyen közösségi vagy közérdekű célkitűzést igyekeznek megvalósítani az állami szervekkel együttműködve.

A közösségi szociális munka eszköztára, problémamegközelítése teljesen eltér az egyéni esetkezeléstől, s ebből adódóan olyan társadalmi problémák kezelésére is alkalmas, amelyeket az egyéni esetkezelő munkával nem lehet hatékonyan kezelni, vagy egyáltalán nem lehet megoldani. A közösségi szociális munka végzése során olyan partnerkapcsolatot tételezünk fel, amely a közös gondolkodást, cselekvést helyezi a középpontba.

Lehetséges terephelytípusok:

- önkormányzatok,
- családsegítés,
- civil érdekvédelmi szervezetek,

- környezetvédelmi szervezetek,
- lelki segítségnyújtást végző szervezetek,
- drogambulanciák,
- szomszédságok,
- prevenciós programok,
- politikai pártok,
- társadalmi szervezetek,
- egyházak,
- alapítványok.

1. **A közösségi szociális munka gyakorlat célja**

A megismert közösségi munka módszerek, technikák használata, megfigyelése a gyakorlatban. Konstruktívan használják a közösségi munka módszereit, s ezt képesek legyenek az általuk választott gyakorlati helyen alkalmazni és működtetni. Képesek legyenek a közösségi beavatkozások lehetőségeit feltárni és a saját munkájukat közösségi aspektusból elemezni. Nagy hangsúlyt fektetünk a közösségi felmérés gyűjtőmódszerének gyakorlati alkalmazhatóságára s a lehetőségek elemzésére. Tevékenység közben megfigyelik a választott közösségi életet, keresik a közösségi munka lehetőségeit, interjúkat és cselekvési tervet készítenek, a begyűjtött információkra építve elemzik a közösséget.

2. **Tantárgyi program**

A közösségi szociális munka. A közösséggel kapcsolatos alapfogalmak. A közösségek és az erőforrások felmérése, az eszközök alkalmazásának tudatosítása.

A közösségfejlesztés. A közösségfejlesztési folyamat sajátosságai. A közösségi szociális munka elmélete és gyakorlati módszerei.

A közösségi szociális munka értelmezése, módszerei, eszközei. A közvetett közösségi szociális munka gyakorlata: adminisztráció, hálózatok és térségfejlesztés, jogszabály-előkészítés, a szociálpolitikai rendszer elemzése és fejlesztése.

3. **Évközi tanulmányi követelmények**

- A Szociálpedagógia és közösség-szervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.

- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt feladatok alapján „Közösségi szociális munka gyakorlati terepnapló” készítése 8-10 oldal terjedelemben, melyet a szorgalmi időszak végéig kell leadni.

4. Feladatok (legalább 5 feladatot kell választani)

A hallgató:

1. Vegyen részt a közösségi szükségletek felmérésében! Mutassa be, milyen adatgyűjtési technikákat használt a közösségi szükséglet felmérésekor.
2. Vegyen részt a problémák azonosításában és megoldásának folyamatában. (közösségek problémamegoldó képességének javítása), ennek alapján fogalmazza meg észrevételeit, javaslatait.
3. Segítse a közösség tagjait a saját erősségeik és forrásaik felfedezésében, beazonosításában. Készítsen SWOT analízist, (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, korlátok), fogalmazza meg javaslatait a SWOT-analízis alapján.
4. Rekreációs tevékenységek szervezése, végzése közösségben, és azok dokumentálása.
5. Prevenációs programok szervezése és azok dokumentálása.
6. Közösségi akciók tervezése, értékelése, A folyamat és eredmények dokumentálása.
7. Közösségek összekapcsolása nehéz élethelyzetüket javító intézményekkel, szolgáltatásokkal!
8. A terepmunkán keresztül kapcsolódjon be a közösségi szociális szolgáltatásokhoz tartozó szerepek és funkciók ellátásába!
9. Figyelje meg és írja le a közösségi szociális munkát végző szakember szerepét!
10. Készítsen egy kitalált közösségi profilt!

Irodalom

- Bodor Tamás (2006): Tábor szervezés, táborvezetés ifjúságsegítőknél és érdeklődőknek. Szombathely. Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ MOKKAI0008492423
- Budai István – Nárai Márta (szerk., 2011): *Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció*. Szöveggyűjtemény. Széchenyi István Egyetem, Győr, ISBN 978-963-7175-59-6
- Budai István (szerk., 2011): Terepgyakorlatok könyve. Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézet – Széchenyi István Egyetem, Győr ISBN 978-963-08-2451-4

- Gosztanyi Géza (2006): *Közösségi szociális munka*. In: Kozma Judit (szerk.) (2006) *Kézikönyv szociális munkásoknak Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 234–285. o.* ISBN: 9630602040
- Gosztanyi Géza (szerk., 2004): *A szociális munka elmélete és gyakorlat 3. kötet. Közösségi szociális munka*. NCSSZI, Budapest
- Hankiss Elemér (1983): *Közösségek válsága és hiánya*. In: *Társadalmi csapdák. Diagnózisok*. Mérleg Kiadó, Budapest, 205-240. o. ISBN: 9632719174
- Harkai Nóra (2006): *Közösség és közösségi munka*. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest ISSN: 1216-6723 ISBN-10: 963-06-1368-9 ISBN-13: 978-963-06-1368-2
- Varga A. T.-Vercseg I. (1998) *Közösségfejlesztés*. Magyar Művelődési Intézet ISBN 963 651 414 3
- Vercseg Ilona (2004): *Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak*. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete, Parola füzetek, 2004. ISBN: 963 217 5174
- Vercseg Ilona (2011): *Közösség és részvétel. A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület ISBN: 978 963 08 0606 0
- Yossi Korazim (1994): *Amit a szociális munkásoknak a közösségi munkáról meg kell tanulniuk*. Esély (1994/5). ISSN: 0865-0810

KISEBBSÉGSZOCIOLÓGIAI GYAKORLAT

Tantárgy neve	Kisebbségszociológiai gyakorlat
Tantárgy kódja	SPB1712
Meghirdetés féléve	3
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1407
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

A kisebbségszociológiai gyakorlati irányelvei

A hallgatók közvetlen kapcsolatfelvétellel szerezzenek információkat a cigány embereket érintő problémákról. Az információik alapján szakmai segítséggel kapcsolódjanak be a segítő tevékenységébe. Az életutak tanulmányozása során tudjanak esettanulmányt készíteni az etnikai identitást formáló eseményekről!

Fejlessze a hallgatók társadalomismereteit, különös tekintettel a roma kisebbség vonatkozásában. Hangsúlyozottan foglalkozzon a cigány kisebbség történelmi múltjával, kultúrájával, művészeti értékeivel, hagyományaival, népszokásaival. Az új ismeretek megszerzése fejlessze a hallgatók toleranciakészségét, a másság iránti befogadó-elfogadó készségét, a társadalmi együttélés szükségszerűségéből adódó normák felismerésének és elismerésének fontosságát.

1. A kisebbségszociológiai gyakorlat célja

A gyakorlat célja, hogy a hallgatók az elméleti órán szerzett tudásukat a gyakorlatba ültessék. Az elméleti órán megismert módszereket egy konkrét intézmény működésében megfigyelhessék, azok alkalmazásának módját a gyakorlat során elsajátítsák, tanulmányozzák a kisebbségi csoport sajátos élethelyzetét, problémáit, kísérletet tegyenek azok megoldása érdekében. A kliensekkel való személyes találkozás által szociális kompetenciájukat fejlesszék.

2. Tantárgyi program

A hallgatók a kurzus során 1 órás elméleti és 1 órás gyakorlati óra keretében megismerik és egy konkrét intézmény életében megfigyelik a kisebbségi identitást és az azt formáló tényezőket, az identitást meghatározó puha és kemény változókat. A többség és a kisebbség viszonyának elméleti

modelljét és a gyakorlatban megvalósuló finom árnyalatait. Megismerik és tanulmányozzák a hazai és a bevándorló kisebbségek élethelyzetét az azokkal kapcsolatos kutatások fényében. A bevándorlókkal kapcsolatos társadalmi reflexiókat a TÁRKI kutatások eredményei, a határon túli magyar fiatalok élethelyzetét és identitását pedig a MOZAIK kutatások eredményei alapján. Ismeretet szereznek a roma fiatalok életéselyeiről, a kisebbségi oktatás identitást formáló erejéről és az oktatási intézményekben működő felzárkóztató programokról.

3. Évközi tanulmányi követelmények

- A Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.
- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt feladatok alapján „Kisebbségsszociológiai gyakorlati terepnapló” készítése 8-10 oldal terjedelemben, melyet a szorgalmi időszak végéig kell leadni.

4. Feladatok (szabad választás alapján 5 feladat bemutatása kötelező)

1. Tanulmányozza és mutassa be az intézményt a jogszabályi háttér figyelembe vételével.
2. Vegyen részt az intézményben működő felzárkóztató programokban, tanulmányozza, és terepnaplójában írásban mutassa be azokat.
3. Tanulmányozza az intézmény roma tanulóinak élethelyzetét, problémáit.
4. Kezdeményezzen beszélgetéseket az intézmény diákjaival és a szülőkkel problémáik megismerése céljából. (Az interjú kérdéseit mellékelje)
5. Készítsen interjút az iskola dolgozóival, tanáraival, az ott működő felzárkóztató programok gyakorlati megvalósításának megismerése céljából.
6. Készítsen egy esettanulmányt az etnikai identitást formáló eseményekről.
7. Tanulmányozza és elemezze egy osztályközösség kapcsolatrendszerét, szociometriai hálóját, a diákok egyéni és szociális identitását. Fogalmazzon meg javaslatokat a tapasztalatai tükrében.

Irodalom

1. Andorka Rudolf (2006): Faj, nemzet, etnikai csoport, kisebbségek. In: Bevezetés a szociológiába. Második javított és bővített kiadás. Osiris, Budapest, 370–392. p.

2. Forray R. Katalin – Hegedűs T. András (2003): Cigányok, iskola, oktatáspolitiká. Budapest: Oktatókutató Intézet, Új Mandátum,
3. Forray R. Katalin (szerk., 2006): Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. PTE BTK NTI Romológiai és Nevelésszociológia Tanszék, Pécsi Tudományegyetem, Pécs
4. Giddens, A. (2003): Etnicitás és faj. In: Szociológia. Osiris, Budapest.
5. Balázs Éva - Kocsis Mihály - Vágó Irén (szerk., 2011): Oktatási egyenlőtlenségek és sajátos igények. In: Jelentés a magyar közoktatásról. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA GYAKORLATA

Tantárgy neve	Iskolai szociális munka gyakorlata
Tantárgy kódja	SPB1226
Meghirdetés féléve	4
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1121
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Torkos Katalin, főiskolai docens
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

Az iskolai szociális munka gyakorlati irányelvei

Megismertetni a hallgatókat az iskolai szociális munka mibenlétével, funkcióival és alapelveivel. A terepgyakorlatot olyan oktatási-nevelési intézményben kell letölteni, ahol a tereptanár végez olyan munkát, ami szorosan kapcsolódik a szociálpedagógiai területhez (pl. ifjúságvédelmi felelős). Nem megfelelőek azok az intézmények, ahol a tereptanár kizárólag pedagógiai munkát végez, mert a gyakorlat célja, hogy a hallgató a szociálpedagógia eszköztárát figyelhesse, tanulhassa meg.

1. Az iskolai szociális munka gyakorlat célja

Megismertetni a hallgatókat az iskolai szociális munka modelljeivel, funkcióival és alapelveivel, valamint az iskolai szociális szolgáltatások rendszerével. A gyakorlati modellek közül a helyi sajátosságok ismeretében az adekvát modell kiválasztása. A kiválasztás szempontjaihoz használják fel a hagyományos klinikai modellhez illeszkedő egyéni esetkezelési mintákat, az iskolaváltoztató modellhez kapcsolódó intézményes politika elemzését. A hátrányos helyzetű tanulói közösségek segítéséhez próbálják megnyerni a helyi közösség támogatását. A társadalmi kölcsönhatás gyakorlati modelljéhez illeszkedve lássanak példát a konfliktuskezelési stratégiákra, figyeljék meg a szociálpedagógust mediátori szerepben! A konfliktuskezelési módszerek közül legyenek képesek megkülönböztetni a minimális hatékonyságú módszereket a hatékony módszerektől! A hallgatók a gyakorlat során kapjanak támpontokat a konfliktusok kezeléséhez! A terep sajátos funkciójához

igazodva gyakorolják a beavatkozási szerepeket! A tereptanárok irányításával gyakorolják a kapcsolattartást és a jelzőrendszer működtetését!

2. Tantárgyi program

Az iskolai szociális munka kialakulásának nehézségei Magyarországon. A szociálpedagógus-képzés célja. A pedagógus szakma és a szociálpedagógus szakma célja, feladata közötti különbségek az iskolában. Szociális munkás az iskola rendszerében. Beavatkozási szerepek. A gyermek fogalma. Az emberi szükségletek hierarchiája. Gyermekjóléti szolgáltatások. A szociális munka kettős funkciója. Az egyén és környezete közötti tranzakciók. A problémamegoldó folyamat. Az iskolai szociális munka gyakorlati modelljei. Az iskolakerülés megelőzése. Az iskolaváltás folyamatának megkönnyítése. Nehezen nevelhető fiatalok. Iskolai szociális szolgáltatás tervezése. Vétkesek nem kereső iskola magyar és külföldi példákkal

3. Évközi tanulmányi követelmények

- A Szociálpedagógia és közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.
- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt négy feladat alapján 8-10 oldal terjedelmű „Iskolai szociális munka gyakorlata terepnapló” elkészítése a szorgalmi időszak végére. A dolgozatnak meg kell felelnie a tudományos publikáció tartalmi és formai követelményeinek.

4. Feladatok:

1. Térképezze fel az iskolai szociális szolgáltatásokat.
2. Elemezze az iskola pedagógiai programját, mutasson rá, hogy mit kívánnak tenni a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének növelése érdekében.
3. Mutassa be a gyakorlata során előforduló esetkezelési mintákat.
4. Jegyezzen le konfliktuskezelési stratégiákat, és mutassa be a szociálpedagógus mediátori szerepét.

Irodalom:

- Budai István (szerk., 1996): Szociális munka az iskolában: válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Budapest. Nemzeti Tankönyvkiadó.

- Kozma Judit – Hegyesi Gábor (szerk.,1998): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség.
- Lévai Katalin (szerk., 1993): Szöveggyűjtemény a szociális munka elmélete és gyakorlata tantárgy tanításához. Budapest. Medicina Kiadó.
- Máté Zsolt - Semalyácz János (szerk., 2009): Az iskolai szociális munka kézikönyve.
- Stang Tünde (2002): Szociális munka családokkal. In: Kozma Judit (szerk.,2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest. Szociális Szakmai Szövetség.

INTEGRÁLT NEVELÉS GYAKORLAT

Tantárgy neve	Integrált nevelés gyakorlat
Tantárgy kódja	SPB2325
Meghirdetés féléve	5
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1123
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

Az integrált nevelés gyakorlat irányelvei

A hallgatók tanulmányaik során 1 órás szeminárium keretében ismerkednek meg az integráció fogalmával, nemzetközi és hazai jogi kereteivel, iskolai megvalósulási formáival. Megismerik az integráció típusait, az integrációt elősegítő és nehezítő tényezőket, az integrációban érintett tanulói köröket, az integratív szemlélet iskolai gyakorlatát, alternatív megvalósulási formáit. Ezt egészíti ki az „Integrált nevelés gyakorlat, amely 45 órás külső (iskolai) terepen járul hozzá elméleti ismereteik gyakorlati megtapasztalásához.

1. Az integrált nevelés gyakorlat célja

Az integrált nevelés elméleti tárgyhoz kapcsolódva járuljon hozzá az integrációban érintett tanulói körök megismeréséhez, az integráció iskolai megvalósulási formáinak megfigyeléséhez. Nyerjenek betekintést az integrációt segítő és nehezítő tényezőkben, az iskola (pedagógusok) és más szakmai szervezetek munkájába. Segítse a hallgatók elfogadó attitűdjének erősítését, problémaérzékenységük fejlődését.

2. Tantárgyi program

Fogyatékos emberek a társadalomban. A fogyatékos emberek jogait deklaráló főbb dokumentumok: Salamanca- nyilatkozat, Emberi jogok egyetemes nyilatkozat, Gyermejjogi Egyezmény, Köznevelési törvény. A integráció, inklúzió, szegregáció fogalma. Az integráció típusai, formái és szintjei, iskolai gyakorlata. Az integrációt segítő szakmai szervezetek. A befogadó intézmények munkája, sikerek, nehézségek. Alternatív megoldások.

3. Évközi tanulmányi követelmények

- A Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.
- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt feladatok alapján „Integrált nevelés gyakorlat terepnapló” készítése 8-10 oldal terjedelemben, melyet a szorgalmi időszak végéig kell leadni.

4. Feladatok

1. Megfigyelései alapján mutassa be az adott intézmény integrációs gyakorlatát (szereplők, szervezeti és munkaformák, intézmény munkarendje, egyéni fejlesztések, együttműködésben részt vevő partnerek, stb)
2. Vesse össze az adott intézmény gyakorlatát a hatályos jogszabályokkal. Értékelje az intézményben folyó munkát, pozitívumok, negatívumok, ajánlások megfogalmazása
3. Egy integrációban részt vevő tanuló „tanulástörténetének” bemutatása. Interjú készítése egy tanulóval max 10 kérdés alapján. (személyes életút bemutatása, sikerek, kudarcok megismerése, a „másságuk” megélése, gyerektársakkal, pedagógusokkal, családdal való kapcsolatuk feltárása, életcélok, motivációk stb). A kérdőívet mellékelni kell, valamint az adatokt elemezni kell.
4. Készítsen interjút egy intézményi dolgozóval az integrációval kapcsolatban Lehetséges irányok: véleménye az integrációról-szegregációról, elfogadó attitűd mérése, integrációs munkájának bemutatása. (Az interjú előtt állítson össze egy maximum 10 kérdésből álló kérdéssor. A kérdőívet mellékelni és elemezni is kell.)
5. Mutassa be a szociálpedagógus munkáját az adott intézményben!

Irodalom

- 2011. évi CXCV. törvény - a nemzeti köznevelésről. (<https://net.jogtar.hu/koznev-tv>)
- Kopp Erika-Ollé János-Zágon Bertalanné (2008): Tanórai differenciálás. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. Budapest.
- Kőpatakiné Mészáros Mária (2011): A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált/inkluzív nevelése. Pécs. (<http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/sni/index.html>)
- M. Nádasi Mária (2006): A differenciálástól az adaptivitásig. Fejlesztő Pedagógia. 6. szám. 4-8. oldal

- M. Nádasi Mária (2010): Adaptív nevelés és oktatás. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.
- Schiffer Csilla, Szekeres Ágota (2013): Az integratív pedagógia nevelélmélete. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
(http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop412A/2009-0007_az_integrativ_pedagogia_neveleselmelete/adatok.html)
- Vargáné Mező Lilla (szerk. 2006): Inkluzív nevelés – Az integrált oktatás jogi háttere. Kézikönyv a pedagógusképző intézmények számára. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest,

INTÉZETI GYAKORLAT

Tantárgy neve	Intézeti gyakorlat
Tantárgy kódja	SPB2126
Meghirdetés féléve	6
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	-
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

Az intézeti gyakorlat irányelvei

A hallgatók tanulmányaik során 2 órás szeminárium keretében ismerkednek meg az intézetben (tartósan vagy átmenetileg) élő gyermekek nevelésének elvi és módszertani kérdéseivel. Megismerik azokat az általános és speciális pedagógiai teendőket, amelyek ezen intézmények nevelőire (szociálpedagógusaira) hárulnak. A szemináriumhoz kapcsolódó 45 órás „Intézeti gyakorlat” a hallgatók számára lehetővé teszi egyfelől ezen a terepen folytatott megfigyelések végzését, másfelől pedagógiai teendők ellátását is (megfelelő szakmai kontroll mellett).

1. Az intézeti gyakorlat célja

A gyakorlat célja felkészíteni a hallgatókat speciális pedagógiai feladatok ellátására különböző típusú bentlakásos intézményekben. Ismerjék meg a különböző intézményekben folyó munkát, szerezzenek jártasságot a gyermekekkel/tanulókkal való mindennapi tevékenységekben. Legyenek képesek a szociálpedagógusi munkához kötődő feladatok ellátására, a különböző szakterületekhez kötődő ismereteik gyakorlati alkalmazására.

2. Tantárgyi program

A bentlakásos intézmények alaptevékenységének megfigyelése. Tevékenységszervezés az intézményekben: tanulás, önképzés, rekreáció, munka, szabadidő, közéleti -közösségi tevékenység, hagyományápolás, intézményen belüli és kívüli programok: ünnepek, színház, táborozás, az intézményi lehetőségek figyelembe vételével. Az intézményi dokumentáció megismerése és használata. Személyiség-és közösségfejlesztő programok kidolgozása, lebonyolítása.

3. Évközi tanulmányi követelmények

- A Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.
- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati naplóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt feladatok alapján „Intézeti gyakorlat terepnapló” készítése 8-10 oldal terjedelemben, melyet a szorgalmi időszak végéig kell leadni.

4. Feladatok nappali és levelező tagozatos hallgatók számára:

A gyakorlat során a terepnaplót **öt** feladat alapján kell összeállítani. Az első három feladat bemutatása kötelező, a 4-7 feladatból kettő szabad választás alapján történik.

- 1. Az intézményi dokumentumok felhasználásával mutassa be az intézmény célját, fő feladatait, vesse össze azt a törvényi előírásokkal, ha szükséges tegyen javaslatokat a változtatásra!**
- 2. Figyelje meg és mutassa be az intézményben folyó főbb gyermeki/tanulói alaptevékenységeket (tanulás, önképzés, rekreáció, munka, szabadidő, játék) és (szociál)pedagógusi tevékenységeket!**
- 3. Szervezzon tanulást segítő, rekreációs vagy közösségi programot a gyermekek számára az adott intézményben! A forgatókönyvet is mellékelje!**
4. Készítsen egyszerű vizsgálatot (kérdőív, interjú) tanulókkal/gyermekkel az bentlakásos intézménnyel kapcsolatos vélemények, elvárások, tevékenységformák, intézményi klíma megismeréséhez! Ennek alapján fogalmazza meg észrevételeit, javaslatait az intézmény számára!
5. Készítsen interjút kollégiumi nevelővel/ nevelőkkel a kollégiumpedagógia témakörében, például, kollégiumi nevelői munka sajátosságai, motivációja, s nehézségei, szépségei (max 10 kérdés)
6. Tanulmányozza a szociálpedagógus lehetőségeit az adott intézményben!
7. Mutassa be a diákönkormányzat szerepét, feladatait és tevékenységét az adott intézményben

Irodalom

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (és módosításai, pl.: 2013)
- Bábosik István (2004): Neveléstudomány. Osiris Kiadó. Budapest.

- Barna Viktor (2015): Kollégiumi megújulás- változó nevelőtanári szerep, ÚPSZ. 2015/1-2 72-83.o.
- Benedek István (1997): Kollégiumi neveléstan. OKI. Budapest.
- Gyermekotthoni ellátás protokollja. Budapest, 2011. szeptember
(www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1747)
- Herczog Mária (2011): A gyermekvédelem nagy kézikönyve, Complex Kiadó, Budapest.
- Kollégiumi nevelés Országos Alapprogramja (59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- Major Zsolt Balázs -Mészáros Katalin-Tatárné Kapus Éva (2008): Fotel vagy karfa - Gyakorlat-és eszközközpontú nevelés-módszertani kézikönyv gyermekvédelemben, gyerek- és lakásotthonokban dolgozóknak. Zenin Kft. Budapest

GYERMEKVÉDELMI GYAKORLAT

Tantárgy neve	Gyermekvédelmi gyakorlat
Tantárgy kódja	SPB2224
Meghirdetés féléve	6
Kreditpont	2
Heti kontakt óraszám (elm. + gyak.)	45 óra gyakorlat
Félévi követelmény	Minősített aláírás
Előfeltétel (tantárgyi kód)	SPB1110
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Dr. Takács Tamara, főiskolai adjunktus
Tantárgyfelelős tanszék kódja	AHI

A gyermekvédelmi ismeretek gyakorlat irányelvei

A tantárgy elsajátításának célja, hogy a gyermekvédelmi ismeretek elméleti tárgyhoz kapcsolódva járuljon hozzá a gyermekvédelem különböző szinterein folytatott munka megismeréséhez, a gyermekvédelem problémáinak felismeréséhez. A hallgatók 1 elméleti és 1 gyakorlati óra keretében ismerhetik meg a hazai és nemzetközi gyermekvédelem főbb történeti állomásait, fejlődési tendenciáit és törvénykezési folyamatát, melyet követően a gyakorlatban megfigyelhetik és kamatoztathatják a már megszerzett ismereteiket. A gyermekvédelem különböző szinterein alkalmazott prevenciós lehetőségeket, különböző módszereket és eljárásokat figyelhetnek meg, és vehetnek részt ezen folyamatokban. A hallgatók - kompetenciahatáraikat betartva - a terepeken fejleszthetik készségeiket, képességeiket.

1. A gyermekvédelmi gyakorlat célja

A gyakorlat célja a gyermekvédelmi problémák felismerésének tökéletesítése, megoldó technikák elsajátítása, gyarapítása. A prevenció, korrekció és további útmutató tanácsok megfogalmazása. A gyermekvédelmi törvény hatáskörébe tartozó intézmények és feladatkörük, valamint a szociálpedagógus egyes területeken való gyakorlati tevékenységének tanulmányozása mind hatékonyabbá teszik a jövőbeli munkavégzést. A gyakorlat várható további hozama a fiatalok kommunikációs stílusának, tolerancia- és stressztűrésének, szociális érzékenységének és egyéb személyiségbeli tényezőknek a pozitív irányú változása.

2. Tantárgyi program

A gyermekvédelem történeti áttekintése egészen a 1901 évi törvényig. A hazai gyermekvédelem törvényi szabályozása, az 1901 évi, az 1997 évi és a 2014-es törvénymódosítás. A gyermekvédelmi törvény hatáskörébe tartozó intézmények és feladatkörük. Az alap és a szakellátás intézményei és tevékenységei. A szociálpedagógus tevékenysége az egyes területeken.

3. Évközi tanulmányi követelmények

- A Szociálpedagógia és Közösségszervezés Intézeti Tanszék által megszervezett vagy engedélyezett gyakorlati terepen 45 órás gyakorlat végzése.
- A gyakorlatvezető és a tereptanár által megadott feladatok elvégzése a terepen.
- A gyakorlat teljesítését az aláírt, lepecsételt „Terepgyakorlati igazolással” kell dokumentálni, amelyet a gyakorlati nappalóval együtt kell leadni.
- Az oktató által előírt feladatok alapján „Gyermekvédelmi gyakorlat terepnapló” készítése 8-10 oldal terjedelemben, melyet a szorgalmi időszak végéig kell leadni.

4. Feladatok nappali és levelező tagozatos hallgatók számára, intézménytípustól függően:

a. köznevelési intézményben

- Mutassa be a pedagógusok együttműködési és közreműködési formáit a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában (a gyermekek, tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése, okainak feltárása és az okok megszüntetése pedagógia eszközökkel).
- Ismertesse az intézmény pedagógiai programjának gyermekvédelemre vonatkozó pontjait és azok gyakorlati megvalósulását (személyi, tárgyi feltételrendszer, felügyelet, tevékenységek, programok)
- Figyelje meg és mutassa be a lehetséges pedagógiai intézkedések formáit az adott intézményben (életútkövetés, pedagógus-szülő-tanuló kapcsolatrendszere, személyiséghez igazodó felkészítés, tanulói teljesítmény és magatartás értékelése, mindenfajta kirekesztés kizárása, egyéni és közösségi jogok összhangja)
- Ismerje meg az együttműködés formáit a gyermekjóléti szolgálattal, valamint más, a gyermekvédelembe bekapcsolódó szervezetekkel.

b. Gyermekjóléti Szolgálat

- Mutassa be gyermekvédelmi szolgálat feladatát a gyermekvédelmi észlelő - és jelzőrendszer működésének folyamatában –a hatályos törvényeknek megfelelően.

- Esetmegbeszélésen, esetkonferencián való részvétel, az esetmegbeszélés folyamatának megfigyelése, és a kliens segítésének dokumentálása egy konkrét eseten keresztül.
- Betekintés az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer adatlapjai használatának gyakorlatába.
- Gondozási terv, vagy környezettanulmány készítésébe való bekapcsolódás legalább egy nevelőszülőnél, vagy egy intézményben elhelyezett gyermek esetében.
- A gyermekvédelmi szolgálatban működő szakemberek tevékenységének, feladatkörének elemző bemutatása.
- Tartós ellátásban részesülők pedagógiai fejlesztésének lehetőségei és gyakorlata (lakásotthon)

Irodalom

- Az 1997. évi XXXI. Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- Csókay L. – Domszky A. – Hazai V. – Herczog M. (1994): A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. Gyermekvédelmi kiskönyvtár. Pont Kiadó. Budapest.
- Földes Petra (2001): Gyermekvédelem az iskolában. In: Nevelési kézikönyv nemcsak osztályfőnököknek. OKI Kiadó – Dinasztia Tankönyvkiadó. Budapest.
- Herczog Mária (1997): A gyermekvédelem dilemmái. Pont Kiadó. Budapest.
- Herczog Mária (2001): Gyermekvédelmi kézikönyv. KJK. Bp.
- Rákó Erzsébet (2014): Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyermekek életkörülményei. Belvedere, Szeged.
- Veczkó József (2002): A gyermek- és ifjúságvédelem alapjai. A gyermekközpontú társadalomért. APC – Stúdió. Gyula.
- Veczkó József (2007): Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból. Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. Budapest.
- Volentics Anna (1996): Gyermekvédelem és reszocializáció. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.

TEREPGYAKORLATI IGAZOLÁS

A hallgató neve:

Tantárgy:

Tanév: 20...../20...../.....félév

Intézmény neve és címe:

.....

Tereptanár neve:

A gyakorlat időpontja: 20.....hó.....naptól 20.....hónapig.

Igazolom, hogy a hallgató terepgyakorlatát intézményünkben letöltötte, a részére előírt feladatokat teljesítette.

A hallgató munkájának rövid szöveges értékelése:.....

.....

.....

.....

.....

.....

A hallgató munkájának minősítése (a megfelelő aláhúzendő)*:

kiválóan megfelelt

megfelelt

nem felelt meg

.....20....év.....hó....nap

.....

hallgató aláírása

.....

tereptanár aláírása, intézményi pecsét

*Kérnénk a Tisztelt Tereptanárokat a minősítés megállapításánál vegyék figyelembe a hallgatók motiváltságát, aktivitását, szakmai érdeklődését. Nem fogadható el a hallgató teljesítménye, azaz „nem felelt meg”, ha a gyakorlatot nem az előírt módon és időtartamban teljesítette, és munkája nem felel meg a képző intézménnyel és a mentortanárral egyeztetett szakmai elvárásoknak.